

Grupphållning av katt – hur påverkar golvyta per katt katternas beteende i stabila, större grupper?

Jenny Loberg och Frida Lundmark, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, Skara.

Projektet om grupphållning av katt har pågått mellan 1 januari 2011 och 30 juni 2013 och har under denna tid erhållit forskningsmedel för djurskyddsbefrämjande åtgärder från Jordbruksverket. Projektet har syftat till att undersöka hur stabila grupper av upp till 15 katter beter sig när de har tillgång till tre olika stora ytor (1 m²/katt, 2 m²/katt och 4 m²/katt). Idag har vi en lagstiftning som tillåter en grupphållning av 15 vuxna eller 20 växande katter i samma utrymme. För utrymmen som var i bruk före 1 maj 2008 så ska varje katt från och med 1 maj 2013 ha tillgång till 2 m². Fram till dess så var kravet 1 m²/katt. Idag finns det flera tillfällen där katter hålls i stora grupper. Några exempel är uppfödare, katthem, privatpersoner och s.k. kattsamlare. Problemet är att man idag inte riktigt vet hur denna grupphållning påverkar katternas välfärd. Enligt Kessler och Turner (1999a) finns det en korrelation mellan yta och uppvisat stressbeteende hos katter, d.v.s. ju större yta per katt desto lägre stress. De fann dock ingen skillnad i stress mellan katter som introducerades vid olika densiteter av katter. Utifrån deras studie kan vi därför inte se hur stabila grupper av upp till 15 katter hanterar stress i de utrymmeskrav som är tillåtna idag.

Enligt de senaste forskningsrönen stammar vår domesticerade katt från den Afrikanska vildkatten (*Felis silvestris lybica*), som är en solitärt levande art (Driscoll et al., 2007). Genom vår domesticering och avel så har vår tamkatt dock blivit mer social och verkar i många fall tolerera närhet av andra katter (Macdonald et al., 2000). Den domesticerade katten har ett mer juvenilt beteendemönster, vilket kallas neoteni (Case, 2003). Detta leder även till att den domesticerade katten har en ökad tolerans och behov av närhet av andra individer (Case, 2003). I kolonier av katter som lever runt en stabil födokälla bildas sociala strukturer som liknar lejonens, d.v.s. besläktade honor lever tillsammans och kan t.o.m. hjälpa varandra att ta hand om ungarna (Liberg et al., 2000). Studier har dock visat att även när katter ”väljer” att leva i grupp, d.v.s. vid sådana tillfällen när mat finns i så stor kvantitet att grupplivet uppstår spontant, förekommer det konflikter (Natoli & De Vito, 1991; Macdonald et al., 2000).

I vår studie ingick sex grupper med 14-15 vuxna katter per grupp. Katterna lånades från två olika katthem. Katterna inom varje grupp kände varandra sedan tidigare i deras hållning på katthemmet. Kattgrupperna testades i de olika utrymmena (1 m²/katt, 2 m²/katt och 4 m²/katt) i en balanserad ordning. Tre olika typer av observationer genomfördes vid samtliga pass; kontinuerlig registrering, intervallregistrering och Cat-Stress-Score (CSS). Den kontinuerliga registreringen gjordes på gruppnivå och inriktades på sociala beteenden. Under intervallregistreringen noterades katternas individuella positioner i rummet. I slutet av varje observationspass bedömdes katterna individuellt

2 enligt en graderingsskala CSS 1-7, där 1 är en mycket avslappnad katt och 7 är en vettskrämd katt (Kessler & Turner, 1997).

Vid analys av mängden sociala interaktioner framkom inga signifikanta skillnader mellan de olika utrymmena, vare sig på förmiddagen eller på eftermiddagen. Däremot visade det sig att katterna från katthem A uppvisade fler negativa rörelser (passera en annan katt aggressivt eller rädd, undvika annan katt, slå med tasserna), fler negativa vokaliseringar (fräsa, skrika och morra) och fler beteenden inom kategorin pos/neg (brottas, attackera, fly och jaga) än katterna från katthem B. Det fanns heller ingen signifikant skillnad mellan ytstorlekarna vad gäller aktivitet; dvs hur ofta katterna bytte platser och hur

många platser de använde under observationstiden. Aktiviteten var större mellan grupperna och inom grupperna än mellan de olika storleksutrymmena. Det fanns däremot återigen en signifikant skillnad mellan katthemmen. Katterna från katthem A var mer aktiva än katterna från katthem B. Det fanns även en signifikant skillnad i aktivitet mellan förmiddagar och eftermiddagar. Katterna var mer aktiva på eftermiddagarna. De resurser som användes av flest katter samtidigt var dels klösträden, som bestod av flera nivåer inklusive gömslen vilket möjliggjorde att katterna hade sin egen privata yta, och dels den bänk som alltid stod vid fönsterna där katterna kunde sitta och spana vad som skedde utanför lokalen.

Vi såg inga skillnader i CSS mellan de olika utrymmena. I samtliga utrymmen hade katterna i median 2 på skalan från 1-7. Det innebär att när katterna bedömdes i slutet av varje observation var de ”svagt avslappnade”, de flesta låg ned och vilade. I en jämförelse mellan förmiddag och eftermiddag fanns det en signifikant skillnad där katterna fick högre siffra på CSS på eftermiddagen. Vår uppfattning efter studien är dock att CSS är ett för trubbigt verktyg att använda då man bedömer katters stressnivå, främst för att katter kan uppvisa passiv stress men även för att verktyget i sig delvis har skalor som överlappar varandra. Vi saknar att denna metod inte är validerad med fysiologiska parametrar.

Vår slutsats efter resultaten i denna studie är att storleken på ytan kanske inte har lika stor betydelse som vilka kattindivider man väljer att sätta ihop. I alla fall inte så länge som det rör sig om ytor av den storleken som oftast är aktuell (möjlig) då katter hålls inomhus. Det är möjligt att katterna själva inte upplever någon större skillnad mellan att ha 1-4 m²/katt och att det därför inte syns någon skillnad i sociala interaktioner, aktivitet och stressnivå mellan dessa olika ytstorlekar. I framtiden bör forskning rikta in sig på att studera olika gruppstorlekar för att kunna fastställa hur mindre grupper fungerar, hur man på bästa sätt kan sätta ihop katter i grupp för att få en stabil och harmonisk grupp, samt att undersöka vilka beteenden hos en enskild katt som kan anses visa på så stor stress att den bör tas ut ur en grupp. En validering av Cat-Stress-Score med fysiologiska mätvärden skulle vara ett värdefullt verktyg för framtida studier.